

การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป ในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี*

POLITICAL AWARENESS OF PEOPLE FOR VOTE IN GENERAL ELECTIONS
IN SAM KHOK DISTRICT, PATHUM THANI PROVINCE

พระมหาชาตรี ชาครชโย

Phramaha chatree chakharachayo

วัดพระธรรมกาย จังหวัดปทุมธานี

Wat Phra Dhammakaya Pathum Thani Province

E-mail: chatree_chakharachayo@gmail.com

บทนำ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน และศึกษาปัญหาและแนวทางที่ส่งเสริมในการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ผลการวิจัยพบว่า 1. ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการตื่นตัวทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.41$, $S.D.=0.41$) 2. ประชาชนที่มีเพศ อายุ การศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการตื่นตัวทางการเมือง โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงไม่ยอมรับสมมติฐานการวิจัย 3. ข้อเสนอแนะ คือ ประชาชนสร้างความสัมพันธ์ทางบวกในการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน เป็นแบบอย่างที่ดีไม่ซื้อสิทธิ์ขายเสียง รณรงค์ให้ไปใช้สิทธิและเห็นความสำคัญในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพราะการซื้อสิทธิ์ขายเสียงเป็นการทุจริตไม่ประกอบด้วยคุณธรรมที่สร้างจิตใต้สำนึกในการตื่นตัวทางการเมือง

คำสำคัญ: การตื่นตัวทางการเมือง; การไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป; ประชาธิปไตย

Abstract

Objectives of this research were to study the levels of people's political awareness, compare the people's opinions on the political awareness and study problems, obstacles and method for promotion of people's political awareness. Methodology was the mixed methods. Findings were as follows: 1) The people had opinions on the people's political awareness by overall at the highest levels

*Received February 18, 2021; Revised July 16, 2021; Accepted September 25, 2021

($\bar{X}$ = 3.41, S.D. = 0.58). 2) People with different sex, age, education and occupation, by overall, did not have different opinions on the people's political awareness of voting in general election at Sam Khok District, Patum Thani Province, rejecting the set hypothesis. 3) Recommendations was people created positive relationship in opinion expression, set the good examples, not to buy and sell votes, campaign for voting and see the importance of voting. Buying and selling votes are the corruption, not the righteous practice to create the consciences of political awareness.

Keywords: Political awakening; Exercise the right to vote; democracy

บทนำ

ในประเทศไทยมีการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนไทย ดังจะเห็นได้จากการยอมรับนับถือการเลือกผู้นำในการปกครอง และการเลือกประกอบอาชีพในการดำเนินชีวิตอันเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ในวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยประชาชนจะยอมรับและปฏิบัติตนในการดำรงชีวิตตามหลักแห่งระบอบประชาธิปไตย โดยเคารพในความคิดเห็น และเสรีภาพของผู้อื่น สนใจกิจการบ้านเมือง ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมและเคารพในกฎเกณฑ์กติกาของความเป็นประชาธิปไตย โดยหลักของประชาธิปไตยประกอบด้วยหลักการสำคัญ ได้แก่ หลักเสรีภาพ ซึ่งหมายถึง สิทธิตามธรรมชาติที่ติดตัวมาพร้อมกับการเป็นมนุษย์ ทั้งในการคิด การพูด การกระทำโดยอยู่ภายในขอบเขตแห่งระเบียบและความเรียบร้อยของสังคม ซึ่งการใช้เสรีภาพนั้น ทุกคนต้องตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ของตนและผู้อื่นด้วยหลักความเสมอภาคถือว่ามนุษย์มีความเท่าเทียมกัน โดยกฎหมายแม้จะต่างกันในเรื่องเพศ ศิพพรรณชนชั้น ถิ่นที่อยู่ศาสนา หรืออุดมการณ์ทางการเมือง หลักการยึดถือเสียงส่วนมาก เป็นหลักการที่สำคัญยิ่งของระบอบประชาธิปไตย ได้แก่ การปกครองโดยยึดเสียงข้างมาก ทั้งนี้ ต้องไม่ใช่เสียงข้างมากไปในทางเอารัดเอาเปรียบ กดขี่หรือละเมิดสิทธิของคนส่วนน้อย หลักเหตุผล คือการมีความเชื่อมั่นในเหตุผล ให้ความสำคัญแก่กระบวนการหรือวิธีการค้นหาคำตอบที่ถูกต้องหรือเหมาะสมซึ่งเป็นหลักเชิงวิทยาศาสตร์และหลักภราดรภาพซึ่งหมายถึง การที่มนุษย์ปฏิบัติต่อกันด้วยความเห็นอกเห็นใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่เอารัดเอาเปรียบและมีความรู้สึกดีต่อกันฉันพี่น้องโดยไม่แบ่งเชื้อชาติ เพศ ศิพพรรณ หรือลัทธิความเชื่อ (วชิร วรจำปา, 2539)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป โดยมีความมุ่งหวังว่าผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลสำคัญของชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ในการที่จะส่งเสริมและพัฒนาทางการเมือง ทำให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมตรวจสอบ

ร่วมแก้ไขปัญหา เพื่อให้ประชาชนได้ทราบถึงสิทธิ เสรีภาพและความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ การปรับเปลี่ยนทัศนคติ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เป็นการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะเกิดผลดีต่อการพัฒนาประเทศชาติโดยรวมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทั่วไปในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทั่วไปในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และแนวทางที่ส่งเสริมในการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทั่วไปในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบ งานวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีแบบผสมวิธี โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ผสมกับการวิจัยเชิงคุณภาพ คือการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

กลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ประชาชนในเขตอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ที่มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 32,233 คน โดยมีได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 397 คน จากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2554) และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 รูป/คน

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลและทำการทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบความคิดเห็นโดยใช้สถิติตามลักษณะของตัวแปร คือ การทดสอบค่าที ในกรณีตัวแปรต้นสองตัว และการทดสอบค่าเอฟ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามตัวขึ้นไป และเมื่อพบว่ามีความแตกต่างจึงทำการเปรียบเทียบรายคู่ โดยมีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 รูป/คน จากนั้นนำข้อมูลวิเคราะห์เนื้อหา เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของประชาชน และแนวทางการแก้ไขปัญหาจัดทำเป็นรูปแบบตารางสรุป และในท้ายที่สุดนำข้อมูลที่วิเคราะห์แล้วจัดทำเป็นองค์ความรู้ใหม่ พร้อมทั้งอภิปรายผลการวิจัยโดยเทคนิควิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ระดับการตื่นตัวทางการเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งประชาชนมีความคิดเห็นต่อการตื่นตัวทางการเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.41$, S.D.=0.41) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความศรัทธาระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ($\bar{X}=3.64$, S.D.=0.54) อยู่ในระดับมาก ด้านสิทธิเสรีภาพ ($\bar{X}=3.27$, S.D.=0.69) อยู่ในระดับปานกลาง ด้านจิตสำนึกในความยุติธรรม ($\bar{X}=3.31$, S.D.=0.58) อยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ

2. ประชาชนที่มีเพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีการตื่นตัวทางการเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงไม่ยอมรับสมมติฐานการวิจัย

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

3.1 ด้านความศรัทธาระบบประชาธิปไตย รัฐบาลควรมีนโยบายปลูกฝังอุดมการณ์ประชาธิปไตย ให้แก่ประชาชนได้ยึดมั่นในอุดมการณ์ที่แท้จริงของระบอบประชาธิปไตย มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน การมีส่วนร่วมทางการเมืองต่างๆ ทั้งโดยตรง และทางอ้อม ให้ประชาชนได้เสนอความคิดเห็นในทางการเมืองได้

3.2 ด้านสิทธิเสรีภาพ รัฐควรจัดให้ประชาชนได้เข้าถึงการทำงานของภาครัฐ และการออกกฎหมายต้องให้ตรงต่อเจตนารมณ์ หรือความต้องการของประชาชน มีสถานที่ในการแสดงออกทางการเมืองซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยรัฐต้องเป็นตัวขับเคลื่อนความต้องการของประชาชนให้ได้รับประโยชน์สูงสุด

3.3 ด้านจิตสำนึกในความยุติธรรม รัฐควรจัดการให้ประชาชนทุกคนมีความเสมอภาคอย่างเท่าเทียมกันไม่มีการแบ่งแยก รวมทั้งชี้ให้เห็นถึงผลเสียของการซื้อสิทธิขายเสียงในช่วงที่มีการเลือกตั้ง

อภิปรายผลการวิจัย

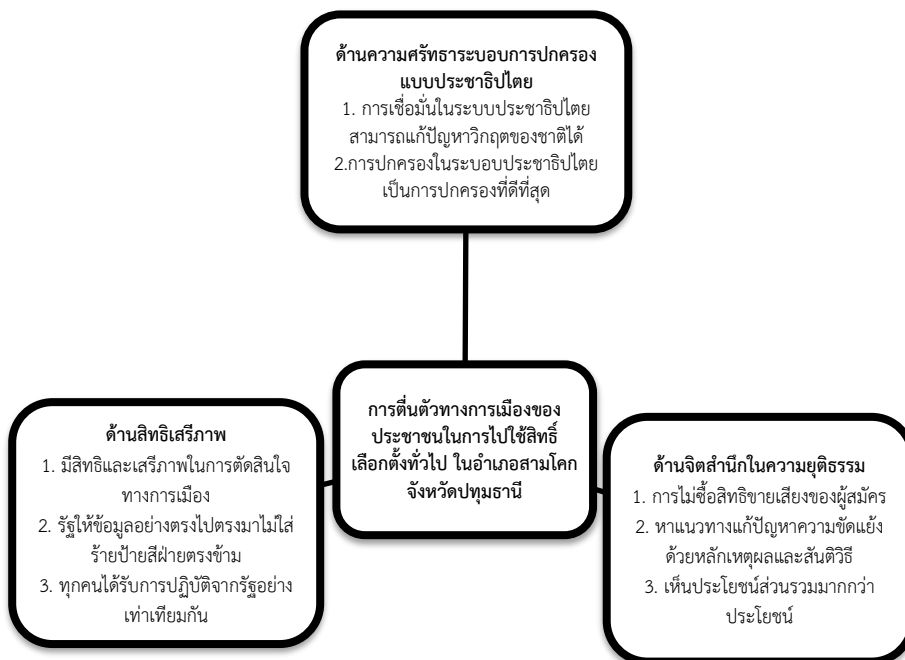
1. ระดับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากและปานกลาง อันดับแรก คือ ด้านความศรัทธาระบอบประชาธิปไตย ลำดับต่อมา คือ ด้านสิทธิเสรีภาพ อยู่ในระดับปานกลาง และด้านจิตสำนึกในความยุติธรรม อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิสิษฐ์ วงศ์รัตน์ ศิลป์ (2560) ที่ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นใน

การปกครองระบอบประชาธิปไตย ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ทุก ๆ ด้านอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการรับรู้ความเข้าใจ พบว่า ประชาชนที่มีเพศ ต่างกันมีความรู้ความเข้าใจไม่ต่างกัน จึงไม่ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระขรรค์ชัย สุวทุโธ (เจริญศิลป์) (2559) ที่ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์” พบว่า ประชาชนในเขตทวิวัฒนา กรุงเทพฯ ที่มีเพศ มีทัศนคติต่อการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุ การศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกัน จึงไม่ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญตามสมมติฐานที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูติเดช สุวรรณณณิ (2558) ที่ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม” พบว่า ประชาชนอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ที่มีเพศอายุ การศึกษา อาชีพ ไม่ต่างกัน มีระดับส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมทั้ง 3 ด้าน แตกไม่ต่างกัน จึงไม่ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

องค์ความรู้

ผู้วิจัยต้องการความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยในลักษณะภาพที่ได้สังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ค้นพบจากการวิจัยจากการสังเคราะห์ คือ ความรู้ความเข้าใจในทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ใน 3 ด้าน คือ 1) ด้านความศรัทธาระบอบประชาธิปไตย ที่เป็นอำนาจของปวงชน อำนาจอธิปไตยตามการปกครองในระบอบประชาธิปไตยจะไม่เป็นของคนใดคนหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง แต่เป็นอำนาจของทุกคนในประเทศ 2) ด้านสิทธิเสรีภาพ ประชาชนไม่ว่าจะเป็นการคิด หรือการที่ประชาชนแสดงออกทางการเมือง อาทิเช่น การออกไปพิทักษ์สิทธิของตนเองในการเลือกตั้งในรูปแบบต่าง ๆ การมีสิทธิที่จะเข้ารับบริการจากภาครัฐได้อย่างเท่าเทียมกัน ได้รับความคุ้มครองด้วยคามยุติธรรมโดยหลักนิติรัฐ 3) ด้านจิตสำนึกในความยุติธรรม เป็นรากฐานที่สำคัญของประชาชนที่จะสามารถใช้วิจารณ์ญานด้วยความรู้ความสามารถ กำหนดวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ และหลักการดำเนินชีวิตของตนเอง โดยปราศจากการชักจูงจากผู้อื่น เช่น การไม่ซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้ง เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. รัฐบาลควรมีนโยบายปลูกฝังอุดมการณ์ประชาธิปไตย ให้ประชาชนได้ยึดมั่นในอุดมการณ์ที่แท้จริงของระบอบประชาธิปไตย
2. รัฐควรมีนโยบายสามารถที่เข้าถึงประชาชนเพื่อเป็นการแสดงความต้องการของประชาชน มีสถานที่ในการแสดงออกทางการเมืองซึ่ง เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย
3. รัฐควรมีแนวทางในการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยให้เข้มแข็งในชุมชน

ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติการ

1. จัดกิจกรรมในชุมชนเพื่อปลูกฝังอุดมการณ์ประชาธิปไตย ด้วยการจัดกิจกรรมให้ประชาชนได้มีการเรียนรู้และแสดงความคิดเห็นทางการเมืองที่จะทำประชาชนได้ยึดมั่นในอุดมการณ์ที่แท้จริงของระบอบประชาธิปไตย
2. จัดสร้างศูนย์ประสานงานให้ประชาชนได้แสดงออกทางการเมืองซึ่ง เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย
3. ตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน และให้ประชาชนได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ในสังคมไทย
2. ควรศึกษาปัจจัยการใช้อำนาจอธิปไตยของประชาชนในการแสดงออกและถอดถอนผู้นำทางการเมือง
3. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย กรณีการร่วมชุมนุมทางการเมืองในสังคมไทย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *ประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: ครูสภา ลาดพร้าว.
- คงฤทธิ์ กลวงษ์. (2561). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่อ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม* (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2554). *สถิติเบื้องต้นและการวิจัย: Basic Statistics and Research* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ชุตติเดช สุวรรณมณี. (2558). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอฟุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม* (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- ปรีชา เรืองจันทร์. (2560). *การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม Politics, Economy and Society* (พิมพ์ครั้งที่ 2). พิษณุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พระขรรค์ชัย สุวทุโธ (เจริญศิลป์). (2559). *การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามทัศนคติของประชาชนในเขตทวีวัฒนา กรุงเทพฯ*. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- พิสิษฐ์ วงศ์รัตน์ศิลป์. (2560). *ความคิดเห็นของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในเขตอำเภอมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี*. *วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์*, 7(1), 190-202.
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2556). *ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยศึกษาเปรียบเทียบเขตเมืองกับเขตชนบท* (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- สุจิตรา บุญยรัตพันธุ์. (2546). *ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับรัฐประศาสนศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เสมาธรรม.